Izhaja:
10., 20. in 30. dan vsakega meseca.

Dopisi naj se izvolijo frankovati.

Rokopisi se ne vračajo.

Za inserate se plačuje po 10 kr. od garmond-vrste za vsakokrat.

MIR.

Vsakemu svoje! — Slovenci! Ne udajmo se!

Velja:
za celo leto za bolj premožne 2 goldinarja; za manj premožne rodoljube pa 1 gld. 50 kr.

Denar naj se pošilja pod napisom:
Upravništvu „Mira“ v Celovcu.

Leto XII. | V Celovcu, 30. velikega srpana 1893. | Štev. 24.

Občine, napravljajte slovenske napise!

Velik prepir se je pred kratkim vzdignil zavolj napisov na cestah in ulicah v Pragi. Prej so bili ti napisi češki in nemški, kakor je po pameti in pravici, kajti čeravno je mesto v čeških rokah ter je velika večina prebivalcev češka, vendar se nahaja v mestu tudi 16.000 Nemcev in skoraj ravno toliko Judov, ki se štejejo med Nemce. Ker mnogi iz teh ne poznajo češkega jezika in si težko zapomnijo češka imena ulic in cest, je le pametno in pravično, da so bili napisi ulic v obeh jezikih. Vrh tega je treba pomisliti, da je Praga glavno mesto cele češke dežele, in da imajo tudi nemški prebivalci dežele, kterih je nad dva milijona, dostikrat v Pragi kaj opraviti, bodi si pri uradnijah, bodisi pri kupčiji, ali kaki drugi priložnosti. Od teh se ne more tirjati, da bi češko znali, in ravno za take popotne in v mestu neznane ljudi je težavno, v mestu najti kako uradnijo ali zasebno hišo, ako ne razumejo in ne znajo brati napisov po ulicah. Magistrat v Pragi je tedaj pravično ravnal, ko je napravil napise v obeh jezikih. Toda pamet in pravica bi morala povsod enako veljavo imeti; kar smo tukaj rekli o Pragi, to velja tudi o drugih mestih, kjer gospodujejo ali Nemci ali pa Lahi, pa tisti se nočejo nič ozirati na slovanske manjšine in njih jezik. Brno je glavno mesto Moravske dežele, ki je po veliki večini slovanska, v mestu pa imajo liberalni Nemci in Judi oblast v rokah in prezirajo pravice Čehov, kterih je v mestu nad 30.000. Napisi po ulicah so samo nemški, in vse češke pritožbe zoper to krivico do zdaj niso nič izdale. Ko so Čehi v Pragi to videli, rekli so med seboj: „Kako je to, da ne velja enaka pravica povsod? Mi imamo napise v obeh jezikih, in naši Nemci to tudi zahtevajo, v Brnu pa se na manjšino nočejo nič ozirati. Delajmo še mi tako, prezirajmo Nemce in napravimo samo češke napise po ulicah!“ Govorjeno, storjeno; ko se je odprlo nekaj novih ulic, napravil je mestni magistrat samo češke napise. Zdaj so bili pa Nemci po koncu in so začeli grozno kričati, kakšna krivica se jim godi. Sklicevali so se na člen 19 državnih osnovnih postav, kterega pa nočejo nikoli poznati, kedar bi imel Slovanom na pomoč priti. Cesarski namestnik je njih pritožbo res uslišal in ukazal je odstraniti samočeške napise po cestah in ulicah ter jih nadomestiti z dvojezičnimi. Nemci so od veselja vriskali, pa njih veselje se je skisalo in v žalost spremenilo, ko se je slišalo, da se hoče vlada po tem načelu ravnati in vsem mestom z mešanim prebivalstvom ukazati, da napravijo napise v obeh jezikih. O tem pa nikdar nič slišati niso hoteli, zato jih pa jezi, da so se v lastno past ujeli. Mi sicer nemamo veliko vere v to novico, da bi se sedanja vlada potegnila za enako pravico vseh, ker do zdaj tega pri njej ni bilo videti; toda gledé Brna se bo teško izvila iz klešč čeških poslancev v državnem zboru: tista pravica, ki velja za Prago, mora veljati tudi za Brno, kajti v Brnu je primeroma več Čehov, kakor v Pragi Nemcev, in vrh tega je Brnska okolica češka in ravno tako večina dežele. Ako tukaj Nemcem obvelja, potem se bo očitno pokazalo, da sedanja vlada ni za ravnopravnost, kakor je vedno obetala, ampak za nadvlado Nemcev in zatiranje Slovanov. To očitno pokazati, pa se bo vlada vendar bala, ker to bi bil smrtni udarec za njo. Tisti časi so namreč že minuli, ko se je smelo vladati brez Slovanov in zoper Slovane.

Končna rešitev tega vprašanja imela bo pa svoje posledice tudi za nas Slovence. Ko so v Ljubljani hoteli napraviti čisto slovenske napise, jim je vlada to prepovedala, češ, da se je treba ozirati tudi na nemške prebivalce v mestu. V Celovcu je pa tudi veliko Slovencev, okolica je večinoma slovenska in Celovec je glavno mesto dežele, ktere tretjina je slovenska; vendar so pa napisi po ulicah samo nemški. To je krivica in velika sitnost posebno za trde Slovence po deželi; če tisti v Celovcu kak urad ali kakega znanca iščejo, jim gre trda, ako so nemško ime dotične ulice pozabili, kar se večkrat zgodi. Če bi bili pa napisi tudi slovenski, tiste bi si Slovenci ložej zapomnili. Na primer besedo „Schulhausgasse“ trd Slovenec še teško izgovori, toliko menj, da bi si jo zapomnil; slovensko besedo „šolske ulice“ si bo pa gotovo brez težave zapomnil. Ravno tako je tudi Trst glavno mesto Primorske dežele, ktera je po večini slovanska, in tudi v mestu živi veliko Slovencev, in vendar so ulični napisi samo laški. Pa tudi v drugih mestih, ki niso glavna mesta, mora se pravica enkrat pokazati, tako v Mariboru, Ptuju, Celju, Gorici itd. Slovenci v teh mestih bodo vedeli, kaj imajo storiti, da pridejo do svoje pravice, zdaj ko jim je cesarski namestnik v Pragi sam pot pokazal in izrekel, da tirja člen 19, da se je treba v mešanih mestih ozirati tudi na manjšine!

Še le zdaj pridemo do svoje današnje naloge. Hoteli smo namreč našim slovenskim občinam na srce položiti, da naj se tudi one podvizajo za slovenske napise. Žalostno je po mnogih slovenskih krajih, ko vidiš vse kažipote in vse krajevne napise samo nemške, kakor bi todi sami Nemci prebivali! To se najde dostikrat celó v takih občinah, ki imajo slovensko-národne zastope! Tako velika je naša nemarnost in tako malo spoštujemo svojo materno besedo! S tem sramotimo le sami sebe, kajti če sami zaničujemo svoj slovenski jezik, kako moremo tirjati, da bi ga tujci spoštovali?! Kažipoti niso samo za Nemce, ampak tudi za Slovence. Če se prav reče, da domači ljudje itak vsako stezo poznajo, velja to le za bližnjo okolico; pridejo pa k nam tudi Slovenci iz drugih dolin in sosednih dežel, ki naših stezic in stranskih potov ne poznajo, zakaj bi ti ne smeli zvedeti, kodi hodijo, zakaj bi morali zmirom ljudi izpraševati? Če že nočete čisto slovenskih kažipotov napraviti, kjer se ceste in poti križajo, pa napravite vsaj dvojezične, namreč po slovensko in po nemško, n. pr.: „Pot v Dobrlo ves — Weg nach Eberndorf.“ Ravno taka je s krajevnimi tablami. Okoli Celovca najdeš samo nemške, n. pr. „Ortschaft Gurnitz, Gemeinde Ebenthal, Bezirk Klagenfurt.“ Zakaj je slovenščina čisto zavržena? Po naših krajih ne hodijo sami Nemci; če pa pride kak Slovenec iz druge doline ali druge dežele, zakaj bi on ne smel zvedeti, kje da ravno stoji? Imena „Podkrnos“ in „Žrelec“ je morda že večkrat bral v slovenskih časnikih, nemški imeni „Gurnitz“ in „Ebenthal“ ste mu pa čisto neznani. Tak bi se razveselil, ko na tabli zagledal slovensk napis: „Vas Podkrnos, občina Žrelec, okraj Celovec.“ Da pa nobeden po precartani nemščini ne bo grenkih solz pretakal, napravite napise v Božjem imenu v obeh jezikih, po slovensko in po nemško. Nemci sicer ne delajo tako, se ne zmenijo za nas slovenske sosede ter imajo napise samo nemške. Mi pa pokažimo, da smo bolj obzirni in bolj uljudni, ter da smo pripravljeni, tudi Nemcem olajšati potovanje po naših krajih s tem, da jim tudi v nemškem jeziku

Družbe sv. Cirila in Metoda

redna VIII. velika skupščina dné 26. vel. srpana 1893 v Sežani na Krasu.

(Dalje.)

II.

Tu je bilo zdaj zbranega že na stotine tujega in domačega občinstva, ki je z navdušenim srcem pričakovalo Ljubljanskega vlaka, kteri se ustavi med pokanjem topičev, sviranjem slavnoznanega „Naprej“ in vznesenimi živioklici. Izstopivše raz voze pozdravljajo čakajoči radostno in vse okrog, povsod je videti vesele, srečne obraze. Zbranim okrog prvomestnika družbe sv. Cirila in Metoda vodje T. Zupana spregovori gospica odbornica Micika Mahorčičeva ob strani svoje matere, dične prvomestnice ženske podružnice Sežanske, gospe Marije Mahorčičeve z zvonkim glasom:

„Častita gospoda! Velespoštovani gospod predsednik! Pripeljal Vas je vlak na kršni slovenski Kras v prijazno Sežano. Prišli ste z namenom, da se posvetujete v prid slovenske dece in slovenske šole, da ohranite našo deco starodavnemu slovenskemu národu, zvestemu veri, domu, cesarju. Blagoslovi naj Večni Vaš trud, in Vaše delo naj donese najlepši in najplodovitejši sad v prid in blagor slovenske mladine, ljubega nam slovenskega národa. Radovaje se Vašega prihoda Vam kličem v imenu Sežanske podružnice in v imenu slovenskih rojakov na Krasu: Bog Vas sprimi!“

Potem pristopi deželni poslanec in župan g. Rajko Mahorčič ter razodene svoje veselje rekoč:

„Slavna gospoda! Čestiti gospod predsednik! V imenu občine Sežana, ktero imam čast kot župan zastopati in v imenu gospodov kraških županov, zastopajočih prebivalstvo sivega Krasa, zahvaljujem se Vam prav srčno, da ste si Sežano ali tako zvano kraško metropolo izbrali za glavno skupščino družbe sv. Cirila in Metoda. Z radostnim srcem smo Vas pričakovali in ravno s tem radostnim srcem Vas sprejmemo. Mi Sežančani in z nami vsi Kraševci se veselimo današnji dan v tej čestiti družbi veselo provesti, in zato Vam izrečem svoj bratski pozdrav in Bog Vas živi!“

Prvomestnik, Alojzijeviški vodja Tomo Zupan, pa je ob sprejemu na Sežanskem kolodvoru odzravil prilično tako-le:

„Preblagorodna gospa prvomestnica — Preblagorodni gospod deželni poslanec-župan — Blagorodne gospice!

„Pred mano je steza
Moj ljubljeni svet:
Vsa lepa dolina,
Ki Krasu je cvet“

poje Vaš pesnik-rojak to najlepše ozemlje, kar ga ima Kras — Vaše ožje domovje oslavljajoč.

Prečuden je kraški ljubljeni in lepi svet, ki reke požira in je razliva zopet na dan, veličasten je ta kraški svet, ki potniku odpira prostore pod zemljo, kot da bi ga hotel voditi v bajeslovna bivališča starodavnih pravljic.

Čudno in veličastno je vse to. — A voda, ki je izginila in se prikazala zopet, utegne vnovič premeniti svoj tek, če tudi jo je enkrat omejil sam večni zidar. In Vaši podzemeljski hramovi, akoprem obokani še tako trdno, utegnejo vendar le razpasti pod silo časovnih zgodeb. Kedaj, kako — temu je Bog vladar.

Nerazrušljiva skoraj se nam sicer zdi sedanja podoba Vašega kraškega sveta — toda nerazrušljiveja je Vaša domovinska vnema, nerazrušljiveja je Vaša ljubezen do vseh teh teženj, ktere zedinjuje v sebi družba sv. Cirila in Metoda.

In prav ta Vaša neizpremenljiva ljubav do domovja, prav ta Vaša neizpremenljiva ljubav do slovenskega šolstva je, ki je privedla danes toliko Slovenk in Slovencev iz vseh naših pokrajin sem v solnčno Sežano. Strmeč ob čudih kraškega sveta se hočemo še bolj nadiviti uzornemu domoljubju častitih bivalk in bivalcev, osobito še Vašega prelepega sežanskega okraja, imenovanega „Kraški raj“.

Zahvaljujoč se imenom družbe sv. Cirila in Metoda na tem sijajnem sprejemu naših častitih skupščinarjev odzdravljam Vam Preblagorodna, kot načelnici naše ženske Sežanske podružnice, ki je prva na Slovenskem sprejela pod svoje okrilje veliko našo skupščino — odzdravljam Vam, preblagorodni gospod poslanec-župan in Vam, častite gospice, na Vašem tako milem nam pozdravu; zahvaljujem se Vam, čast. gospice za duhteče darove Vaših rok, vsem Vam in vsem navzočim iz dna duše kličoč: Bog živi Vas; Bog živi Sežano!“

Navdušeni živio- in slava-klici v pozdrav in odzdrav so odmevali na okrog. Vrle Sežanke so skupščinarje odičile z duhtečimi šopki, a iznajdljive zastopnice Šentjakobsko-Trnovske ženske podružnice v Ljubljani pa so nudile v korist naši družbi trobojne trakove z bliščečim napisom: „Bog i národ!“, razpečale so jih hitro obžalovaje, da jih niso pripravile več, ker bi bila družba imela lep prispevek.

naznanimo imena naših vasij in smer naših potov in cest. Kar pa storimo za Nemce, smo toliko bolj dolžni storiti za naše slovenske brate iz drugih pokrajin, zato morajo biti napisi tudi slovenski.

Pismo sv. Očeta o delavskem vprašanju.

Katoliški delavci švicarski so v Biehlu napravili shod, kteremu je predsedoval znani voditelj švicarskih katolikov in slavni premotrovalec ter pospeševalec krščansko-socijalnega gibanja Decurtius (beri: Dekurcijus). Govorilo se je mnogo o delavskih težavah, željah in potrebah. Zbrani delavci so vsi priznali, da so sv. Oče Leon XIII. v svoji znani okrožnici podali prave nauke, kako bi se moralo družbinsko življenje uravnati, da bi se delavnim stanovom olajšalo njih borno stanje. Decurtius je o tem shodu poročal sv. Očetu, ker on je pri njih priljubljena oseba, in oni so mu odgovorili s sledečim pismom:

„Naša služba je taka, da smo zmirom pripravljeni pomagati, kjer iščejo žalostni tolažbe, slabi brambe in nesrečni rešitve. Naša uzvišena naloga in nauki našega Božjega Zveličarja so nas napotili, da smo spisali okrožnico Rerum Novarum, narekovano od miru in ljubezni. Tam smo natančno govorili o stanju delavcev, da bi, če mogoče, poravnali žalostne razprtije, v kterih se zdaj človeška družba nahaja, kajti nad njo visijo kakor črne megle razburjene ljudske strasti in jej grozijo s hudo nevihto. Zagovarjali smo pravice delavnega ljudstva pred najvišimi posvetnimi oblastnijami, da bi tako velika in koristna množica ljudij ne ostala zapuščena in izročena dobičkaželjnim ljudem, ki njeno revščino v svojo korist zlorabljajo. Zato ravnate času primerno in modro, da zbirate delavno ljudstvo na shode, na kterih jih poučujete v duhu naše okrožnice, ki je posneta iz svetih naukov naše cerkve, da pridejo delavci do spoznanja, da rešitve nemajo pričakovati od kake nespametne prekucije, ampak od blagonosne moči Božje modrosti, ktero nam je Kristus iz nebes prinesel. Tudi nas veseli vaš sklep, da hočete sklicati še veči delavski shod, kterega glas naj bi državnike nagnil, da bi dajali povsodi enake postave za brambo otrok in žensk in za izvršitev ostalih nasvetov v naši okrožnici. Da je taka državna bramba otrok in žensk potrebna, je pač jasno, kajti od njih je odvisen poznejši zarod. Pa tudi pravice delavcev bi bile negotove, ako bi vsaka država drugačne postave delala. Blago iz raznih krajev, ki se zbira na enem mestu, ima isto ceno, če je iste vrednosti, torej morajo tudi delavci raznih dežel enake plače in enake pravice imeti.“

Dopisi prijateljev.

(Kronin dar!) Udeležitelji pastoralne konference v Velikovcu dné 17. vel. srpana t. l. darovali so v korist družbe sv. Cirila in Metoda 30 kron. Dalje so darovali sledeči gg.: v Kortah: Franc Rup, duhoven; kmetje: Pristovnik, Smrtnik, Plesnikar, Groblnik, Točaj in stric Jurij, vsak po 1 krono. V Tinjah: Lavrencij Serajnik, prošt 10 kron; Volbenk Serajnik, kaplan; Lovro in Domicijan Serajnik, nadučitelja; Jakob Serajnik, posestnik; Miha Serajnik, kolar; Franc, Tonej, Mici, Matilda, Ivana in Tomaž Serajnik, vsak po 1 krono. Iz Črne: pri „Matevžu“ zbrana vesela družba po J. Jevšniku, dijaku iz Celja, in sicer: Marička Osterman, natakarica; Helena Štuler, Primož Štuler, Primož Walter, Pavel Adamič, Gregor Kordež, cerkveni ključar iz Šoštanja, vsak po 1 krono; več drugih 2 kroni, skupaj 8 kron. Iz Pliberka: Jurij Krof na Lokovici pri Pliberku 1 krono = 38 kron. Skupaj 68 kron. Lepa hvala vsem darovalcem! Živeli nasledniki!

Iz Rožne doline. (Omika naših nemškutarskih liberalcev.) Sloga jači, nesloga tlači, je znan pregovor. Da se Slovanom in že našim pradedom očita nesloga, vedó najbolj naši sosedi. Pa v obče Slovenci vendar mirno eden poleg drugega živijo, če pa ne, je gotovo kak nemškutar vzrok. Čeravno so rožnodolinski fantje vroče krvi, vendar se že dolgo ni slišalo o kakem pretepu. Pa prehodnji teden so imeli v Strugi, sicer prav mirni vasi, celo neljub obisk. Kakor hudournik iz gore vlije se naenkrat cela ploha kamenja na poslopje nekega marljivega posestnika. Vpitje in kričanje se je razlegalo po dolini, da smo ga slišali daleč okoli po drugih vaseh. Celó iznenadeni in prestrašeni so planili ljudje iz sladkega spanja kvišku, menéč, da so morda prihruli krvoločni Turki, ali pa tolovaji, ki so v prejšnjih časih večkrat po noči napadali vasi. „Za Boga, kaj je?“ vpraševali so vsi. Ko gospodar omenjene hiše zvé, kaj namerava ona črna vojska, jih pokara, zakaj vznemirjajo ljudi po noči. A cela ploha gotovo prelepih besed „ravbar“ se vlije na poštenega starca. Kamenje je kar grmelo po dvoru. Ubogi prebivalci še življenja niso bili varni. In zakaj se je zgodilo vse to? Ker je imel oni gospodar enega hlapca, ki je bil močnejši od svojih sodrugov, in kteri vodji neljubih gostov ni bil všeč. Ta vojvoda ponočnih trum je velik nemškutar in še večji liberalec. Najel je kakih 13 delavcev, ki delajo pri Dravi in ktere mi „barabe“ imenujemo; s to trumo je napadel oborožen s koli omenjeno hišo. To stori človek, ki se ponaša z omiko in jo hoče tudi drugim usiliti. Pa on še ne pozna, da ni omikano, če napade po noči s svojimi barabami mirno vas, in on se ne sramuje spustiti svojo jezo nad ubogim hlapcem, kterega so mu njegovi pristaši vjeli, kterega je s kolom tako pretepal, da je poln ran. Je li to sad nemškutarske omike?

Iz Libelič. (Kmetijski pouk.) Ker nikdo o tem ni poročal, storim to jaz in naznanim, da je bil pri nas kmetijski učitelj g. dr. Kramar ter govoril v slovenskem jeziku o namenih in delovanju c. k. kmetijske družbe. Potem nam je podal pouk, kako je ravnati pri prešanju mošta, ker tega koroški kmetje večinoma ne znajo prav dobro. Prav hvaležni smo za poučne besede, posebno še zato, ker so bile slovenske, da smo jih lahko zastopili. Zbralo se je k predavanju kakih 50 gospodarjev; šest jih je na novo pristopilo k družbi.

Iz Pliberka. (Mestnina od čebel.) Od nekdaj že bila je Blaška občina čebelam priljubljena, ker se seje tam mnogo ajde, ki je, kakor znano, za nje najboljša paša. Navzlic temu pa se kažejo letos slabe, bržkone zato, ker je presuho. A to ne briga dotičnega župana, tako da je z nova začel na to siliti, da se mora od vseh čebel v njegovi občini plačevati davek, in sicer od panja po pet krajcarjev. Vem sicer, da ima pravico to tirjati, ker je to dovolilo c. kr. okrajno glavarstvo, ali pri tem me le to nekako zanima, da od vseh tamošnjih županov do sedaj samo ta hoče s tem gmotno stanje svoje občine zboljšati, da spravi to pravico v javnost. Čebele samo na sebi niso dobre, in ako se je do sedaj ta pravica opustila, imela bi se že zategavoljo prezirati; a ne samo to pride v poštev, ampak na škodi bodo tudi ondotni kmetje, ki, itak v zadregah, veseli sprejmejo oni denar, ki ga po njih prislužijo, (od vsakega panja dobé po 10 kr.) ker se bode v prihodnje vsak bučelar premislil, svoje bučele tja peljati, kjer se zahteva od njih davek, ko jih vendar sme v take kraje, in tudi dobre, spraviti, kjer se na to ne sili. Pravico bi imeli potem ondotni kmetje, pri občini se za svojo zgubo pritožiti. To naj si premisli župan.

Čebelar.

Od nekod. (Liberalnost je popačenost.) Tisti liberalni, ali prav za prav brezverski in razuzdani veter, ki od nemške meje in iz ponemčenih mest k nam piha, je prej krepostne in nedolžne Slovence že zelo popačil. Ker so ljudje tako občutljivi, da so precej razžaljeni, če jim resnico poveš, zato ne imenujem kraja, iz kterega pišem; vem pa, da ni samo pri nas tako, temveč da je po mnogih krajih enako, zato naj si te besede povsodi k srcu vzamejo, kjer jim mar grejo. Po vseh sosednih deželah se zbuja katoliška zavest, in ljudje se h krščanski veri nazaj obračajo, pri nas pa ni videti, da bi se nravnost kaj zboljšala. Pač se pogosto pravi, da se národ zbuja iz dolgoletnega spanja, in ne tajim, da je to v moralnem oziru koristno, ker se ljudje bolj zanimajo za resno vprašanje javnega življenja in se potem tudi o tem pogovarjajo, da jim ne ostaja toliko časa za prazne kvante. Pa to velja le bolj o gospodarjih. Če pa opazuješ našo odraščeno mladino in naše posle, postaneš žalosten, ko vidiš toliko sprijenosti in popačenosti. Ko bi mladenči že drugega ne delali, ko da posedajo pri smrdljivem žganju, bilo bi že to dovolj ostudno. Ako pa poslušaš njih nemarne pogovore, mora te srce boleti, ker spoznaš, da jim ni mar za više, Bogu in ljudem dopadljive reči, za napredek gospodarstva ali národne omike in politične zrelosti, temveč se le liki neke živali najrajši valjajo po blatu pohotnosti, kajti kar v srcu kipi, to pri ustih čez leti. Da bi taki svojo vest potolažili, zabavljajo radi čez „farje“, kar so se od liberalcev naučili, in štejejo se pri tem za jako modre. Začetek modrosti pa je le strah Božji, in tisti se sme modrega imenovati, kdor se greha varovati zna. Častita duhovščina je prošena, naj na te prikazni obrača svojo pozornost. Že enkrat je bilo v „Miru“ svetovano, in jaz temu pritrdim, da bi se moralnost med odraščenimi mladenči zboljšala, ko bi se zbirali v pevska društva. Tako bi bolj skupaj ostajali in namesto nemarnih pogovorov bi prosti čas potratili z lepim, srce požlahnjujočim petjem. Ta zadeva torej nema samo národnega, temveč ima tudi nravno ali moralno jedro v sebi, in priporočam jo v premišljevanje vsem delavnim rodoljubom.

Iz Loža na Notranjskem. 16. t. m. je bil tu semenj, a tu na Kranjskem imajo navado, da je ob semnjih skoraj v vsaki gostilni ples. Pri plesu se pa rada nesreča prigodi, tako tudi ta dan ni zaostala. Od pijače in plesa razburjen mladenič je tolkel s steklenico ob mizo, razbije se mu, ter mu prereže tri žile na desni roki. Nesrečneža so odvedli v bolnišnico, ker si ga domači g. zdravnik ni upal ozdraviti. To je v svarilo vsem onim, kteri s steklenicami razbijajo. — Kakor od vseh stranij, tako tudi od tu hodijo ljudje v Ameriko, a nedavno se je eden vrnil, ker ni mogel dela dobiti, tudi mu je morala žena dvakrat denarja poslati, da se je mogel preživiti. Šel je sreče iskat, a pri tem iskanju je potratil 600 gld. Pravi: „Mnogi bi se radi vrnili, ko bi le za popotnino imeli.“ Bodi to izgled tistim, ki po Ameriki hrepenijo. — Vreme imamo prav povoljno. Žito so ljudje z večino srečno domov spravili, dočim je po mnogih drugih krajih toča vse uničila. Senu je nekoliko suša škodovala. S kakšno hvaležnostjo se pač zamore kmetovalec ozreti proti nebu, ter z dna srca se Bogu zahvaliti za toliko dobroto, da ga je obvaroval pred to nesrečo. — Srčno me veseli čitati o slovenski šoli, ktera se snuje v Velikovcu. Reči moram po vsej pravici, da Podjunska dolina je najbolj prebujena na Koroškem. Dragi rojaki! Kličem vam od tostran Karavank: „Le srčno in vstrajno se držite svojih načel, ter neomahljivo stojte nasproti najhujšim viharjem! Pokažite svetu:

Da smo tudi mi Slovani,
Da slovensk je Gorotan,
Národ naš dokaze hrani,
Jezik naš in duh in stan.“ M— —è.

Iz Ljubljane. (Družba sv. Cirila in Metoda.) Gosp. Fr. Šetina v Črnomlji je poslal 33 kron; poleg zadnjič imenovanih so darovali po 1 krono: Fr. Šusteršič, Avg. Kunc, M. Pavlin Vč. g. Fr. Šervicelj, komendator na Reberci je daroval 20 kron, vč. g. Šimen Muden, župnik v Železni Kapli 11 kron, skupaj 31 kron. G. Fr. Hrašovec, blagajnik Graške izvanakademiške podružnice, nam je poslal 24 kron; darovali so gg. dr. Klasime, B. Kozbek iz Lipnice, Jerovšek po 2 kroni; gospa Gale, g. Dolžan, gdč. S. Prus, gdč. R. Prus, Groznik, Razlag, Neimenovana, gg. Ljubec, Hauptmann, Železinger, Lupša, Volkovič, Žohar, Resman, T. H., Neimenovan, drd. Majer, Rojnik po 1 krono. V Mariboru so darovali prve krone: drd. Medved 10 kron, gg M. Cizel, prof. Jerovšek, prof. Matek, prof. Koprivnik, nadučitelj Nerat, ravnatelj Schreiner po 1 krono, č. g. J. Siegl, kaplan v Kamnici 1 gld., vesela družba 70 kr., druga vesela družba 30 kr.: vsega vkup 10 gld., ki nam jih je poslal g. nadučitelj Nerat. — Obrtno pomožno društvo nam je dovolilo pri občnem zboru 10 gld. darila. Dalje so še darovali: Mlade Ljubljanske rodoljubkinje 15 kron; Štajerski domoljubi iz Slivniške okolice: gg. M. Kušar 2 kroni, R. Grasseli, župnik Vidmajer, župnik Kozinc, kaplan Kapler, Volovšek, Josip Lesjak, Jurij Lesjak, B. Sirk, S. Rataj, J. Bevc, Fr. Lesnikar, in pošiljatelj Fr. Kranjc po 1 krono, skupaj 14 kron; v Grabštajni na Koroškem je daroval vč. g. dekan enkrat 6 gld. 50 kr., drugikrat 5 gld., cerkveni ključar Jožef Tavšic 1 krono, Neimenovan 1 krono; v Žalcu so nadalje darovali prve krone gdč. Mici Hifler, gdč. Fani Grabnar, gg. dr. F. Mayer, župnik Grušovnik, župan Šuler, Mikel, V. Janič, Wessely, Jakob Janič, Jug, Švajcar, Pričišek, skupaj 12 kron, ki jih je poslal g. Širca. — Slovenci v Kočevji so poslali 11 kron, g. Vojteh Candolini v Kostanjevici je daroval 10 kron; v Materiji so darovali prve krone: K. Kastelic, S. Kastelic, dr. Rybáž, Počivalnik, Renko, Rapotec, Stanič, Bratina in pošiljavka gdč. Zinka Kastelic po 1 krono, skupaj 9 kron, v Opatiji so darovali prve krone: družina Tomičič iz Volovskega 5 kron, Zofija iz Opatije, Ančka iz Brucka in pošiljavka gdč. Lina po 1 krono, skupaj 8 kron; v Policah pri sv. Petru pri Radgoni so darovali prve krone: Fr. Pranjidel, A. Tridav, L. Zemljič, J. Zemljič, J. Lančič in pošiljatelj J. Pelel po 1 krono, skupaj 6 kron; Ivan Stražiški daruje prvih šest kron prvo potrebni družbi, g. Miha Pesjak v Kamni Gorici prvih 5 kron; dobitek stave pri Sokolski slavnosti in prva krona Neimenovanca pa iznaša 5 kron v korist družbi. Prve krone so še darovali: gosp. A. Šturm, c. kr. poštar v Jeranjicih 4 krone, vč. g. dr. Fr. Lampe 1 staro krono t. j. z 2 kroni, gdč. A. Divjak, učiteljica in g. Rajko Justin, učitelj na Strekljevci, g. J. Malnarič, šolski voditelj na Črešnjevici, g. Fr. Jug, posestnik v Šmariji pri Jelšah in g. Fr. Peterlin, učitelj v Kolovratu, po 1 krono. — Prav vesel pojav za našo družbo je doba „kroninih darov“ in zajedno prelep odsev nesebične požrtvovalnosti slovenskega občinstva. Torej Bog po-

A kdo bi se bil nadejal tam v oddaljeni vasi, na sivem Krasu toliko udeležencev! Pravijo, da je bilo ob vsprejemu z domačini nad osem stotin oseb. Radostno ti je vskipelo srce, ko si videl tu vse sloje našega národa, vse stanove v lepi vzajemnosti; osobito številno je bilo zastopano slovensko duhovstvo in národno ženstvo od blizu in daleč.

S svirajočo godbo na čelu premika se sprevod v prijazno Sežano, ktera se je za ta dan odičila kakor nevesta. Pri uhodu v vas presenetil je skupščinarje krasen slavolok s prepomenljivim napisom: „Vam, ki ste naši!“ Kakor se je pripovedovalo, izdelal je g. Albin Štrekelj načrt v rimskem zlogu za ta slavolok, ki so ga postavili zavedni domači fantje z odobrenjem Sežanske občine. Tudi napis v národnih barvah je svedočil umetniški okus. Vse priprave je umno vodil neumorni g. nadučitelj Matko Kante. Raz čedne hiše pa so plapolale cesarske in slovenske trobojnice. Sežana je osvedočila lojalno in slovensko lice. (Dalje sledi.)

Iskrice.

Če imaš otroke in nimaš veliko premoženja, kterega bi jim mogel zapustiti, vsaj dobro jih vzgajaj in posebno jih uči delavnosti. Delavnost jim nadomesti premoženje, ali lenoba bi tudi zapravila one tisoče, ktere bi jim zapustil.

Bodi pokoren Bogu in poštenim ljudem, ali nikoli človeku hudobnemu, če bi tudi nosil svilnato ali zlato obleko.

vrni! Mi le želimo, da bi doba „kroninih darov“ še dolgo trajala in da bi še dalje tekmovali v rodoljubni požrtvovalnosti domoljubkinje z rodoljubci, stan s stanom, kraj s krajem. Bog daj svojega blagoslova!

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda.

Od sv. Ilja v slov. goricah. (Bralno društvo.) Cenjeni „Mir“! Priporočal si v svoji letošnji 10. številki slovenskim rodoljubom, da naj ustanovljajo bralna društva itd. Tvoj klic do slovenskih rojakov ni ostal glas vpijočega v puščavi: Izmed drugih, za slovenski národ gorečih in v njegovo probujenje delujočih národnjakov, na slovenskem Štajerskem odzvali so se ti tudi slovenski možje v Št. Ilju s tem, da so ustanovili po velikih težavah „Kmetsko bralno društvo“, ktero bode imelo dné 27. vel. srpana svojo ustanovno zborovanje združeno z veselico. Menda nikjer drugod na Slovenskem ni takega društva toliko potreba, kakor pri nas na nemški meji. Nič boljše se nam ne godi, kakor vam, dragi bratje Korošci. Vsa mogoča sredstva rabijo tukajšnji k nam privandrani Nemci, da bi nam izpulili našo slovensko zemljo ped za pedjo. „Šulferajnska šola“ nam ugrablja in pridno ponemčuje našo deco; društvo „Südmark“ preži na naša posestva, občinski zastop je žalibog še v nemških rokah. Iz tega lehko vidite, da smo že skoro čisto v nasprotne, sovražne mreže zapleteni. Vsemu temu nasproti naj bi naše „kmetsko bralno društvo“ prav vspešno delovalo, povzdignilo in širilo omiko in rodilo slovensko zavednost med našim ljudstvom. Z ustanovitvo tega društva pa so naši rodoljubni možje dregnili v sršenovo gnjezdo. Tukajšni nemškutarji so zarad tega skoro ob pamet. Občinski predstojnik Pistor rohni okoli kakor brezumen. Dotičnemu krčmarju, pri kterem je osnovalni odbor nájel bralno izbo in prostor za veselico, obeta zlate gradove, da naj vse odpove. Najbolj ga pa to boli in jezi, kakor je sam rekel, da utegnejo priti ta dan k nam slovenski možje iz vseh stranij globoke Slovenije. Glejte, spoštovani rodoljubi, kakšen strah je v nasprotnem taboru pred vami! Zatorej pa, častiti rojaki, ki vam gori srce za domovino slovensko, pridite vkljub sovražnikom slovenskega življa prav v obilnem številu ta dan k nam, da pokažemo, da tukaj je še zemlja slovenska, naša lastnina. In z vašo navzočnostjo bodete pa tudi nas Št. Iljčane navdušili in podkrepili za nadaljno hudo borbo. Torej na svidenje! Naprej zastava Slave! Goričan.

Iz Griž ob Savinji. Pogorje, ki, kakor spleteni venec obdaja lepo Savinjsko dolino, je tudi primerno nakinčano z belimi cerkvami. Popotnik, ki ga sem skozi vodi velika državna cesta, ali pa se pripelje po novi železnici, mora vsklikniti s pesnikom:

„Po gôrah cerkve so okrog,
Moleče k nebu v sinji lok;
A vsaka ima zvon glasán,
Ki poje, ko se bliža dán.“

Kakor znano, je v kratkem času tudi zrastla „na prijaznem Gradišču“ v Grižah nova cerkev Lurške Matere Božje, kot žlahtni demant, trem veleslavnim jubilejem v spomin. Naš velezasluženi čast. gosp. župnik, ki so glavni steber tega dela, pridobivali so vedno dobrotnike, da so blagodušno vsak po svoji moči pomagali. Brž, ko je cerkev bila blagoslovljena, so tudi obrnili skrb na primerne zvonove. Prva je blagorodna rodbina Plevniške graščine iz bližnje fare darovala sama za srednji zvon, mali zvon je dobrotnik J. Pikl v Grižah daroval za svojo rajno hčerko Liziko, veliki zvon pa je izrastel iz združenih src v fari in zunaj fare. Vlivanje se je izročilo gosp. A. Samassu v Ljubljani. Krasno izvršeni in tudi blagoslovljeni zvonovi so došli do Žalca po železnici. Tukaj je bil na sv. Roka dan dostojen vsprejem z v srce segajočim govorom č. g. M. Arzenšeka o njih pomenu. Potem pa so se odpeljali z godbo, med spremstvom belo oblečenih deklic, odličnih gostov in mnogo ljudij v Griže. Jasen solnčni dan in gosto streljanje topičev je tudi podpiralo občno veselje. Prav srečno so priromali med procesijo na določeni kraj. V nedeljo potem, t. j. 20. vel. srpana pa je bila svečanost, pri kteri so že zapeli novi „nebeški pevci“. — To je kratko poročilo o slavnosti, ki ostane z zlatimi pismenkami zapisana v knjigo domače zgodovine. Ustanovnikom in vsem drugim podpornikom, ki so pripomogli, da je vspel ponosni spominek, pa lahko zdaj veselo bíje srce, saj ko bodo zdavnej že vsi prekopani, Marija Lurška cerkev z vbranim zvonenjem bo še vedno pošiljala svoje glase „nad zvezde.“ Leon.

Iz Predora v Bosni. (Zahvala.) Hvala Bogu! Zopet smo sprejeli po slavnem uredništvu „Mira“ 5 gld. za velepotrebno zidavo dostojne cerkve sv. Jožefa v Predoru, v jugoslavenski Bosni. Bog stoterno plačaj za ta mili dar blagodušnemu dobrotniku! Jezus, Marija, Jožef mu obilno povrnite sedaj, vselej, v smrtni uri in večno srečni nebeški domovini! Milost in ljubezen Božja vzbudita in naklonita, po priprošnjah presv. Device Marije in Njenega ženina sv. Jožefa, še obilno dobrotnikov in milodarov, kajti brez njih nismo zmožni in vstanu postaviti in napraviti silno potrebne rimo-katoliške hiše Božje. Zatorej priporočamo in prosimo verne rimo-katoliške Slovence: spominjajte se nas bratov svojih med drugoverci in pomagajte nam postaviti častno cerkev, v večjo slavo Božjo, češčenje sv. Jožefa in blagor vaš in naš!

Slovenci in Slovenke! Darujmo prvo krono, ki nam v roke pride, družbi sv. Cirila in Metoda!

Glasovi nasprotnikov.

Nemška ljudska stranka.

Beljaška judoljubna „Deutsche Allg. Zeitung“, po ktere povelju se kakor znano celi svet vrti, že dolgo napada poslanca dr. Steinwenderja; pa tudi s Plenerjem, voditeljem liberalne stranke ni prav zadovaljna. Zato priporoča v št. 66., naj se osnuje nova nemško-liberalna stranka, ki bi se naj imenovala „nemška ljudska stranka.“ Tudi v Celovškem liberalnem listu smo to misel že večkrat brali. Beljaški list pa, od kterega se modrost kar cedi, izdelal je že cel program za to novo stranko. Zavolj krajšega časa si hočemo ta program nekoliko ogledati.

1. točka se glasi: „Nemška ljudska stranka bo odločno in brezobzirno nasprotovala vsaki vladi, ktera zanemarja národne in gospodarske koristi avstrijskih Nemcev.“ V ta namen nove stranke pač ni treba, kajti kolikor se mi spominjamo, so še vse naše vlade skrbele v prvi vrsti za národne in gospodarske koristi avstrijskih Nemcev. Ti imajo zmirom in povsod prednost, še las se jim ne sme skriviti, ker bi nastal grozen krik po celi Nemčiji, ako bi se to zgodilo. Le to krivico Nemci trpijo, da morajo nekteri še delati; Beljaški list najbrž želi, da se morajo vsi Nemci v Avstriji na državne stroške rediti; za delo in plačevanje so le Slovani rojeni.

2. točka se glasi: „Nemška ljudska stranka zahteva od vlade, naj tista brzda slovansko poželjivost po tujem národnem (nemškem) blagu, naj prekliče vse jezikovne naredbe in naj razdeli okraje na Češkem po národnosti.“ Slovani pa zahtevajo le to, kar je njihovo, po tujem blagu ne segajo, torej njihove poželjivosti ni treba brzdati. To dela v isti točki le Beljaški list, ko tirja, naj se prekličejo jezikovne naredbe, da bi se Slovanom vzele še te pičle pravice, ki so si jih po teškem boju pridobili. Brez vsega srama hoče predrzni judoljubni list Slovane oropati vseh pravic, in v istej sapi govori o slovanski poželjivosti! Na Češkem hoče okraje po národnosti ločiti, po drugih deželah pa noče o tem nič slišati, kjer bi bilo Slovanom v korist.

3. točka se glasi: „Nemščina mora biti notranji uradni jezik za vse državne in deželne uradnije.“ Člen 19. državnih osnovnih postav, ki govori o ravnopravnosti vseh národov, mora torej iz veljave stopiti! Tako namreč hoče mogočni g. Otič v Beljaku, pred kterega šibo se tresejo vsi avstrijski národi.

4. točka se glasi: „Nemščina se mora po vseh šolah učiti. Državni izpiti se smejo delati samo v nemščini.“ Le to je mogočni urednik pozabil dostaviti, da morajo tudi uši po nemško kašljati.

5. točka se glasi: „Nemške manjšine v mestih z mešanim prebivalstvom se morajo postavno braniti.“ Da bi se pa postavno branile tudi slovanske manjšine v mestih, kjer imajo Nemci oblast, to se g. Otiču seveda ne zdi potrebno. Nam se zdi, da je okó avstrijskih vlad še zmirom skrbno čuvalo nad nemškimi manjšinami.

6. točka se glasi: „Občna volilna pravica s tajnim glasovanjem.“ Mi sodimo, da bi se s to točko nemškim liberalcem slabo ustreglo. Nek nemško-liberalni poslanec je rekel, da bi bila občna volilna pravica žebelj za rakev (mrtvaško trugo) njegove stranke. Menimo, da se ni daleč zmotil.

7. točka pravi: „Svoboda društev in shodov.“ Za to smo tudi mi in to bolj pošteno, kakor nemški „liberalci“, ki vlado zmirom ščujejo in hujskajo zoper slovanska društva in slovanske shode.

8. točka slove: „Popolna tiskovna svoboda in odprava časniškega kolka, kavcije in objektivnega postopanja.“ Tudi mi smo za to, le v tem oziru bi želeli tiskovno svobodo omejiti, da bi nemško-liberalni in judovski listi ne smeli poštenih ljudij z blatom ometavati.

9. točka pravi: „Cerkev naj se od šole popolnoma loči.“ Po domače rečeno se to pravi: papežu in škofom naj se vzamejo vse pravice, vso oblast v šoli naj dobi država, ktero morajo seveda liberalci vladati, da bodo mladino v svojem duhu izrejali. To je že stara pesem framazonov in Judov. Da je tudi Beljaški list tega duha, smo že davno vedeli.

10. točka se glasi: „Upeljati se mora civilni zakon.“ Tudi na tem konju liberalci že od nekdaj jezdarijo. Zakoni naj se pred županom sklepajo, ne v cerkvi, in zakonska se smeta spet ločiti, kedar se možu ali ženi poljubi. To bi bilo posebno vabljivo za ženske. Več o tej stvari govoriti se nam danes ne poljubi.

11. točka: „Uvede naj se dohodninski davek po velikosti dohodkov, delavnim ljudem naj se davki olajšajo, več davka pa naj se naloži na bogate, posebno na cerkvena posestva.“ Zakleto sovraštvo zoper cerkev in duhovščino vidi se iz zadnjih besed.

12. točka: „Oskrbovanje ubogih naj prevzame vlada.“ S tem hočejo liberalci vse ljudstvo v svoj strah vzeti. Revnih ljudij je največ, in ti bi bili potem vsi odvisni od liberalnih uradnikov. Mnogim revežem bi se menda slaba godila, ko bi samo država za nje skrbela.

13. točka: „Osnujejo naj se državne posojilnice.“ List si misli: državne vajeti bomo itak mi v roke dobili, in če imamo mi posojilnice v rokah, posodili bomo le takim, ki z nami držijo, tako bomo vse posestnike v svojem strahu imeli, kakor s 12. točko berače.

14. točka: „Državno, občno zavarovanje starčkov in poškodovanih.“ Tudi ta točka naj bi pomagala, vse ljudstvo pod vladno (liberalno) oblast spraviti.

15. točka: „Izdela naj se nova, bolj pripravna domovinska postava.“ Tudi mi smo za novo domovinsko postavo, pa malo je verjetno, da bi liberalci tako naredili, kakoršno mi želimo in potrebujemo.

16. točka: „Nova obrtna postava, 8urno delo po tovarnah, omejitev ženskega in otroškega dela.“ S to točko se hočejo menda obrtnikom in delavcem prikupiti; oboji pa že vejo, da liberalci niso njih prijatelji, in jim ne zaupajo.

17. točka: „Ojstre kazni zoper zlorabo prižnice in spovednice (aha!) in zoper pritisk pri volitvah.“ Stare, smešne laži in strahovanje! Kdaj se je še slišalo, da se je spovednica zlorabila za politične namene? Če pa na prižnici duhovnik zoper brezverce govori, je to le njegova dolžnost.

Najbolj bi g. Otiča menda veselilo, ko bi se k vsaki pridigi ovaduh poslal, da bi si vse zapisal, kar duhovnik govori, potem bi pa duhovnika na odgovor klicali. Ali pa bi moral vsako pridigo poprej okrajni glavar prebrati. Tako želijo ukleniti katoliško cerkev! Kar se pa tiče pritiska pri volitvah, zdi se nam, da nobeden več ne pritiska, kakor liberalni mogočneži. Liberalni modrijani v Beljaku so nam tedaj povedali, kaj želijo, kar smo mi sicer že davno vedeli. Ves ta program pa je prazno širokoustenje človeka, ki z vetrom govori. Ko bi prišel sam Bizmark v Avstrijo za nemškega voditelja, tega programa ne more izvršiti. Beljaški list to sam dobro ve, piše pa tako le v zabavo nemškim filistrom po gostilnicah; njim to olajša prebavljanje, urednika pa taki zračni gradovi v oblakih nič ne stanejo.

Politični pregled.

Z urejevanjem zlate veljave gre pri nas menda slabo naprej. Koliko je bilo vpitja po judovskih in takih krščanskih listih, ki o tej stvari niso bili dobro poučeni, da bo denarna veljava za nas velika sreča. Zdaj se pa že vidi, da je voz zavožen. Zlata ni dobiti, ker ga Rusija na se vleče za slučaj vojske, pa tudi bogata severna Amerika, ki hoče tudi uvesti zlato veljavo. Tam je to prej mogoče, ker imajo denarja dovolj. Vsled tega je na zlatu visoka ažija. Če ga naš denarni minister kupi za kakih 500 milijonov, imel bo veliko zgube, imeli bomo več dolga, zlato pojde hitro v druge dežele in v blagajne bogatašev, mi revni ljudje ga pa ne bomo v roke dobili, le to bomo čutili, da se bo vsaka reč podražila, davki pa narastli. — Na Dunaju se je zbralo 50.000 delavcev in so tirjali občno volilno pravico. Grozili so, da bodo delo ustavili, kakor v Belgiji, če se jim to ne dovoli. Mi mislimo, da odteče še veliko vode po Donavi, prej da to doživimo, kar naši delavci tirjajo. — V pokoj je stopil Moravski namestnik Löbl. — Na Francoskem so bile volitve za državni zbor, in je republikanska stranka pridobila okoli 60 sedežev. To pa največ zavolj tega, ker so sv. Oče Francozom pisali, naj nikar več ne nasprotujejo republiki. — Katoliški shod bo v Würzburgu na Nemškem. Tudi iz Avstrije pojde nekaj odličnih gospodov tje. — Črnogorcem, kar je katoliških, so sv. Oče dovolili slovansko bogoslužje. — Velik pretep je bil med Indi in mohamedanci v Bombaju, glavnem mestu Indije. Mnogo je bilo ubitih. Angleški vojaki so razdraženo ljudstvo razkropili.

Gospodarske stvari.

Zakaj postane sadni mošt moten in kako ga čistiti. Sadni mošt postane moten ali zato, ker ni mogel popolnoma dokipeti, ali pa, ker je bil prepozno pretočen (presnet), in se vsled tega ob toploti drožje dvigne ter provzroči novo kipenje.

Ako si mošt že presnel v prvič, pa je potem moten postal vsled drugega kipenja, čakaj, da pokipi, potem ga pa precej zopet pretoči.

Moten mošt očistiš z žolčem, t. j. z očiščenim klejem (limom), kterega sedaj lahko skoraj povsod dobiš. Dva do tri grame žolči na en hektoliter zadostuje. Žolč dobro izperi, namakaj jo nekaj ur v kakem loncu, in sicer v moštu, potem jo pa pri ognji počasi popolnoma raztopi. Shlajeno kuhano žolč vlij v vino ter jo dobro premešaj. Žolč se spoji z čreslovino moštovo, skrkne, usede se na dno in potegne za seboj tudi vso drugo nesnago iz vina. Dostikrat ti pa tako čiščenje neče pomagati, in sicer zato ne, ker vinu nedostaja čreslovine. V tem slučaju kupi v lekarni tanina in ga dodeni, predno čistiš, kake tri do štiri grame na hektoliter mošta. Če se je učistil, ga pretoči čez osem do deset dni. Da moreš presoditi, ali ti je treba tanina ali ne, poskusi najprvo očistiti eno steklenico mošta. Izkušnja ti potem pokaže, kaj bodeš naredil.

Slišali smo naše gospodarje trditi, da ni dobro pretakati mošt, zlasti ne večkrat, ker itak nekaj močni sadjevec s tem preveč slabimo. To nikakor ni res. Pretočen mošt ali pa pretočeno vino precej res nima dobrega okusa, pijača je prazna in plehka, a to je le navidezno; čez kake tri ali štiri tedne, ko se vino zopet ustanovi, pa se mu ne povrne le prvotni okus, marveč postane zelo boljše. Mošt naj kipi v toplem prostoru, ki ima kakih 18 Celzijevih stopinj toplote, in precej, ko je prvo burno kipenje ponehalo, pretoči ga v snažen sod. Po leti ob košnji imel bodeš mošt, ki je boljša pijača nego žganje ali pa kaka vinska zavrelica od kakega ogerskega Juda. „Vrt.“

Živinski sejmi meseca kimovca.

Dné 2. kimovca v Wolfsbergu; 4. v Pliberku in Škofičah; 9. pri Jezeru; 11. v Št. Jakobu v Rožu in na Mostiču; 18. v Velikovcu; 20. v Beljaku; 21. v Dravogradu; 25. v Štebnu na Zili, v Šmihelu pri Pliberku in v Grabštanju; 27. kimovca v Višprijah na Zili.

Novičar.

Na Koroškem. Cesarjev rojstni dan se je na Koroškem, kakor po drugih avstrijskih deželah slovesno obhajal. — Pri Trbižu je utonil Anton Tomc, lovec 7. bataljona. — V Prevaljah je velik kos železa na noge padel fužinskemu delavcu Janezu Ciguli in mu jo zdrobil. Poškodovani je doma z Gornjega Grada in ima štiri male otroke. — Pri Rožeci se je obesil 22letni Janez Mikula. — Strela je užgala Jožejev skedenj na Gorici pri Dravogradu. — Pogorel je tudi Ladinik na Ojstrici pri Dravogradu. — Letina na Koroškem je še koj dobra, le sena je bilo malo. Tudi iz sosednih dežel se poroča o povoljni letini.

Na Kranjskem. Pri Žužemberku se je mala deklica na paši do smrti opekla. — Na Bledu je utonil trgovsk pomočnik iz Ljubljane. — Slovesno se je praznovala 30letnica Kranjske čitalnice. — V Ljubljani si mislijo uradniki lastno hišo zidati, ker primanjkuje stanovanj. — Šolo dobijo v Doberniču pri Žužemberku. — V Ljubljani je umrl pisatelj Fr. Gestrin in volil pisateljskemu društvu 25.000 gld. — Frančiškanski samostan se bo zidal pri sloveči Božji poti na Brezju. Pride tje 5 patrov in 4 bratje. — V posebnem natisu so izšle resolucije katoliškega shoda Ljubljanskega. — Izišla je knjižica „Izlet v Carigrad“. spisal A. Aškerc. Dobi se v národni tiskarni za 25 kr.

Na Štajerskem. V Mariboru je imela svoj shod zaveza slovenskih učiteljskih društev. — Celjski mestni zbor je dovolil udovi za rajnim županom Neckermanom 400 gld. letne pokojnine, čeravno je mož zapustil hišo in so štirje sinovi v dobrih službah. — Zlato mašo so obhajali č. g. župnik K. Zabukovšek v Žicah. — Stepli so se v Brezju pri Mariboru in je bil neki hlapec zaklan. — Iz strahu pred ječo se je v Dornavi 20leten fant obesil. — Nove zvonove so dobili v Ormožu.

Na Primorskem. Toča je pobila okoli Solkana. — Pri Zdravšini so v Soči našli utopljenca. — Našli so tistega, ki je pred 4. leti Tržaški pošti ukradel 60.000 gld. — V Solkanu se je ustanovilo slovensko pevsko društvo. — Okrajno sodnijo dobijo menda v Kobaridu. — V Tržaški okolici so našli trtno uš. — V morje so spustili nov parnik „Metkovič“, ki bo vozil med Trstom in Dalmacijo. Prostora ima za 300 potovalcev. — V Kalu nad Kanalom je ubil neki kmet 12letno deklico.

Po drugih deželah. Svitli cesar se podajo k vojaškim vajam, in sicer 2. kimovca v Galicijo, 16. kimovca pa na Ogersko, kjer bo zbranih veliko vojakov. Dné 28. kimovca pa grejo na Tirolsko, kjer se bo odkril spomenik slavnega junaka Andreja Hoferja. — Umrla sta dva slavna in bogaboječa škofa: mil. gosp. knezoškof dr. Zwerger v Gradcu in škof Binder v Št. Politu. — Kolera se širi v Rusiji in Rumuniji. — V nekem mestu južne Francije so se stepli laški in francoski delavci. Bojda je 10 mrtvih in 26 ranjenih. Na Laškem je velika nevolja zavolj tega, in ljudstvo se huduje nad Francozi. — Pri Pontipridu na Angleškem je vlak s tira skočil; 12 ljudij je mrtvih, 28 ranjenih. — V Tridentu je pogorel kapucinski samostan. — Na Laškem se je umoril nek indiški princ, ker mu je bilo za en milijon vrednosti ukradenih dragocenostij in denarja. — Na Angleškem je 250.000 rudarjev delo ustavilo. — Veliko sadja je letos v gornji in spodnji Avstriji. Hektoliter mošta se dobi za 3 gld. 50 kr. — Grozen naliv je bil v Galiciji in v severni Ogerski. Več ljudij je utonilo.

Raznoterosti.

Samomori med vojaki. Nemški list „Frankfurter Zeitung“ je izračunil nastopno: V Nemčiji pride na vsakih 100.000 mož 61 do 67 samomorov, v Italiji 40. Na Francoskem je razlika med evropskimi in afričanskimi vojaki: med prvimi pride na vsakih 100.000 mož samo 29 slučajev samouboja, med afričanskimi pa do 63. V Belgiji 24 na 100.000. Na Angleškem 33, v Rusiji 20, v Španiji 14. V Avstriji smo precej na žalostnem v tem pogledu. Kakor je izračunil omenjeni list pogine v Avstriji več vojakov po samoubojstvu nego vsled legarja (tifuza) v spodnjem telesu in pljučnice. Število samomorov raste od leta do leta. Dočim jih je prišlo v letu 1869. 85 na 100.000 mož, računati jih moramo za dobo zadnjih 6 let povprečno 131. Na Angleškem se dogajajo samoubojstva večinoma med starejšimi vojaki, v vseh druzih državah pa med novinci. Največ vojakov se seveda ustreli; drugi se potopijo ali obesijo. Največ samomorov se dogodi v mesecih rožniku in mal. srpanu, najmanje v prosincu.

Število udov družbe sv. Mohorja leta 1893.

1. Goriška nadškofija	6.255	udov.
2. Krška škofija	4.738	„
3. Lavantinska škofija	18.217	„
4. Ljubljanska škofija	23.232	„
5. Tržaško-koperska škofija	2.888	„
6. Sekovska škofija	310	„
7. Somboteljska škofija	189	„
8. Zagrebška nadškofija	480	„
9. Senjska škofija	167	„
10. Poreška škofija	102	„
11. Videmska nadškofija	186	„
12. Razni kraji	209	„
13. Amerikanci	425	„
Vkup	57.398	udov.

Vabilo.

Podružnica sv. Cirila in Metoda za Št. Kancijan in okolico napravi v nedeljo dné 3. kimovca ob $^1/_2$4. uri popoludne v gostilni pri „Majarju“ v Št. Kancijanu svoj **letni občni zbor** po tem-le dnevnem redu: 1. Pozdrav predsednikov. 2. Poročilo odbora. 3. Volitev novega odbora. 4. Slučajni govori in nasveti. 5. Vplačevanje letnih doneskov in vpisovanje novih udov. Po zborovanju petje in prosta zabava. Častite govornike, pevce, podružnične ude in vse zavedne Slovence in Slovenke sploh k temu zboru prav prijazno vabi ***odbor.***

Za po toči poškodovane v Gorenčah darovali so čast. gosp. Janez Volavčnik, župnik na Rudi 5 gld.

Tržne cene v Celovcu.

Ime blaga	na birne		na hektolitre	
	gld.	kr.	gld.	kr.
pšenica	4	70	5	90
rž	3	80	4	80
ječmen	3	45	4	30
oves	2	20	2	70
hejda	5	—	6	25
turšica (sirk)	4	—	4	90
pšeno	6	80	8	50
fižol	—	—	—	—
repica (krompir)	—	75	1	20
deteljno seme	—	—	—	—
grah	—	—	—	—

Sladko seno je po 2 gld. 70 kr. do 3 gld. — kr., kislo 1 gld. 80 kr. do 2 gld. 50 kr., slama po 2 gld. — kr meterski cent (100 kil). Frišen špeh je po 70 do 75 kr. kila, maslo in puter po 95 do 105 kr. — Pitane vole plačujejo mesarji po 30 do 33 gld. stari cent.

Loterijske srečke od 26. vel. srpana.

Gradec	82	68	90	69	42
Dunaj	63	52	35	26	55

Malo posestvo,

okoli 9 oralov zemljišča, njive, travnik, gozd, občinska paša, pohištvo v dobrem stanu, dosti sadja, je za 1100 gld. na prodaj v Rutah pri Radišah. Več pove Janez Lipuš p. d. Metavar v Rutah, pošta Žrelec (Ebenthal).

Brinjevec!

Podpisani priporoča slavnemu občinstvu: pravi **natorni brinjevec** liter po 1 gld. 20 kr.; **staro slivovko** liter po 1 gld.; **fini namizni med** v plehastih škatljah po 5 kil franko 3 gld. 50 kr. Nadalje priporoča **fino dolenjsko vino** liter po 24 in 26 kr.; **isterski teran** liter po 23 kr.; **hrvaško belo vino** liter 23 kr. od 56 litrov naprej.

Egidij Jeglič,

trgovec in čebelar v Selu, pošta Lesce, Bled na Kranjskem.

Lekarna Trnkóczy-ja

zraven rotovža v Ljubljani

prodaja in **vsak dan s prvo pošto razpošilja**

Marijaceljske kapljice za želodec

zdavno preverjeno in znano zdravilo s čvrstilnim in krepilnim uplivom pri **motenem prebavljanju**, pri **krču v želodcu** in **zabasanju.**

1 steklenica velja **20** kr., $^1/_2$ tucata **1** gld., 1 tucat **2** gld., 5 tucatov samo **8** gld.

Garantirano pristen brinjevec

prodaja **Anton de Gleria,** trgovec v Logatcu, v zavojih po 3 litre za 4 gld. 50 kr. proti poštnemu povzetju. Na debelo se daje še boljši kup.

Vsi stroji za kmetijstvo vinarstvo in moštarstvo!

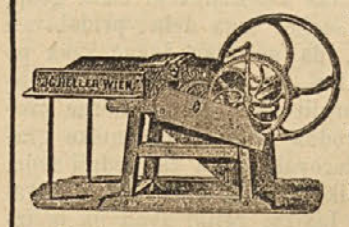

Mlatilnice, vitle, trieure
čistilne mline za žito
rezalnice za krmo
samodelujoče
aparate proti peronosperi
tlačilnice za vino
tlačilnice za sadje
mline za sadje

predmete za kleti, sesalnice za vse namene, kakor v obče: **vse stroje za kmetijstvo, vinarstvo in moštarstvo**

razpošilja v najnovejših, najboljših konstrukcijah

IG. HELLER, DUNAJ

2/2 Praterstrasse Nr. 78.

Bogato ilustrovani katalogi v nemškem in slovenskem jeziku **zastonj in poštnine prosto.**

Najkulantnejši pogoji. — Jamstvo. — Stroji se dajo na poskušnjo.

Cene so se znova znižale! Prekupovalcem znaten popust!

Hiša s kovačnico,

z vrtom, travnikom in njivami, vsega 1400 štirjaških sežnjev zemljišča, je po ceni na prodaj v Železni Kapli, ker je lastnik že star in si želi pokoja. Nekaj kupnine lahko tudi na hiši ostane. Več pové Jurij Haderlap, hišni posestnik v Železni Kapli na Koroškem (Eisenkappel).

Pohištvo na prodaj.

V Vogrčah, 1 uro od Pliberka, se proda Homrova kmetija, blizo cerkve in ima 37 oralov polja in lesa. Dalje proda ravno ta posestnik tudi svoje (Rifflnovo) pohištvo v Prevaljah, ktera ima 42 oralov lesa in 24 oralov polja. Več se izve pri posestniku p. d. Rifflnu v Prevaljah.

Tiskarna družbe sv. Mohorja

se uljudno priporoča za natiskovanje vizitnic, pismenih zavitkov itd. po najnižjih cenah.

Lastnik in izdajatelj Gregor Einspieler, župnik v Podkloštru. — Odgovorni urednik Filip Haderlap. — Tiskarna družbe sv. Mohorja v Celovcu.